

stiller sig med Hensyn til Amtsforvalterne, men jeg vil villigt erkende, at det Bengevederlag, der vilde være at yde Amtsforvalterne, ikke vilde være af nogen synderlig Indflydelse, naar Sagen iøvrigt kunde gennemføres. Men hvad der fortjener noget mere Vægt, end Forslagsstilleren syntes at ville tillægge det, er virkelig det Uoverkommelige i Arbejdet paa det nærværende Tidspunkt. Der forestaaer nemlig for en Deel af Amtsstuerner et overordentlig betydeligt Arbejde, som Finantsministeriet er isærd med at ordne saaledes, at det kan blive overkommeligt, nemlig Udførelsen af Loven af 8de April 1851 om Selveiendoms Fremme. Den vil forøge Arbejdet overordentligt, og jeg maa, paa Finantsministeriets Vegne, tage meget i Betænkning, samtidigt med Gjennemførelsen af denne Lov, og, inden det ret har begyndt at gaae, at tage mig det paa at gennemføre en Lov som den, hvortil Forslag foreligger. Og jeg troer, at Reformer, som ikke i og for sig kunne siges at være umulige at gennemføre, stundom dog kunne være umulige at gennemføre ved Siden af hinanden; og ikke blot almindelig Klogskab, men simpel Nødvendighed kan medføre, at man i nogle Aar maa udsætte den ene Reform, indtil den anden er gennemført, og saaledes troer jeg ogsaa Tilfældet vil være med Tiendens Afsløsing. Jeg antager det ikke let muligt i den allernærmeste Fremtid at gennemføre et saa gennemgribende Forslag som det, den ærede Forslagsstiller er fremkommet med. Men alt dette vil jo i sin Tid nærmere komme under Omhandling. Jeg troer, at Sagen i sin Detail aldeles ikke kan egne sig til Afgjørelse for Tiden; thi — jeg skal gjentage det — jeg anseer det ligefrem for ødelæggende for den almindelige Credit her i Landet, om dette Lovforslag maatte blive til Lov.

Solberg: Derfor dette Lovforslag, som af den ærede Forslagsstiller er bragt ind i Thinget, ikke havde nogen anden Fortjeneste,

saar har det havt den, at det har givet Anledning til, at flere vægtige og i politisk Henseende forskellige Stemmer, i det Udvalg, der har været nedsat, have været enige i at udtale, at Afsløsing af Tienden er en ønskelig Ting. Den ærede Forslagsstiller er med en umiskjendelig Samvittighedsfuldhed gaaet til sit Arbejde. Han har med megen Omhyggelighed søgt at give enhver af de vedkommende Parter, hvad de med Rette kunne forlange; men derved har han netop udsat sig for mange forskellige, og — som det synes — modsigende Angreb. Det er gaaet ham, som det gaaer alle dem, der vilde dele ligeligt og retfærdigt imellem forskellige Parter, at de blive angrebne af dem alle, hvorimod den, der ikke gaaer denne Vej, men holder til den ene Side, dog har dem med sig, som han har villet begunstige. Vi have saaledes hørt, at det ikke alene er blevet sagt af den ærede Majoritet, i dens Betænkning, men ogsaa idag er sagt her i Thinget, at hverken Tiendetagerne eller Tiendeyderne kunde være tjente med denne Afgjørelsesmaade. Den ærede 2den Landstingsmand for 7de Kreis (Nyholm) har saaledes sagt, at Amortisationen vilde medføre — saaledes udtrykte han sig — et betydeligt Tab for Tiendeyderne; men hvorledes den Omstændighed, at en Gjæld bliver amortiseret, kan medføre et Tab, har jeg dog ikke ganske kunnet indsee. Han har endvidere spurgt Thinget eller Forslagsstilleren eller os Allesammen, og mig altsaa med, hvorledes vi troede, at Tiendeyderne, som have Bæmselighed ved at udrede 4%, skulde kunne udrede den 5te%. Jeg vil istedetfor at besvare dette Spørgsmaal, som ikke saa godt lader sig besvare i sin Almindelighed, gjøre ham et andet Spørgsmaal. Jeg vil spørge ham, hvorledes Bønderne da formaar at udrede 5 Gange Saameget i Indfæstning og Landgilde, som de i en tidligere Tid have udredet.